

Soitinvalintaopas

TIETOA SOITINVALINTAA VARTEN

(esitetyt iät ovat suuntaa-antavia, eivät ehdottomia)

Hyvinkään musiikkiopisto järjestää lukuvuosittain konsertteja, joissa on mahdollisuus kuulla ja jopa kokeilla eri instrumentteja. Mieti avoimesti mitä soitinta haluaisit soittaa. Sinun kiinnostuksesi ja motivaatiosi vaikuttaa paljon siihen, mitä musiikin opiskelu musiikkiopistossa voi sinulle antaa.

Musiikkiopistosta on mahdollista vuokrata jousisoittimia ja puhallinsoittimia aloittaville oppilaille. Klarinetteja ja kitaroita ei ole lainattavissa ja pianonsoiton oppilaiksi pyrkiviltä edellytetään, että kotona on tai sinne hankitaan opintojen alussa akustinen piano. Opettajat auttavat opintojen alkaessa soittimen valinnassa ja hankinnassa. Oppilas ja hänen huoltajansa huolehtivat soittoharrastukselle tarpeellisesta kuulonsuojauksesta.

Alle 9-vuotiaille:

Pääaineeksi voidaan valita viulu, alttoviulu, sello, kontrabasso, piano, harmonikka, nokkahuilu tai poikkihuilu.

9 - 12 -vuotiaille:

Oppilaan koosta ja hampaiston vakiintumisesta riippuen edellisten soitinten lisäksi voidaan valita: klarinetti, oboe, fagotti, baritonitorvi, saksofoni, trumpetti, käyrätorvi, kitara sekä lyömäsoittimet.

Yli 12-vuotiaille:

Voidaan valita kaikkien edellisten soitinvaihtoehtojen lisäksi pasuuna tai tuuba.

Yli 15-vuotiaille:

Voidaan valita myös yksinlaulu, jota edeltää mieluiten soitinopinnot.

Pianon, viulun ja sellon soitto on suositeltavaa aloittaa alle 9-vuotiaana.

Kuvassa kontrabasso, sello ja viulu.

Jousisoittimissa ääni saadaan aikaan hankaamalla kieliä hevosenhäntäjouhista valmistetulla jousella, jolloin kitka saa kielen värähtelemään. Jousisoittimetkin ovat kielisoittimia (kuten kitara), joten niitä voidaan soittaa myös sormin näppäilemällä.

Viulu on jousisoitinperheen korkeaääninen soitin, joka yhdessä alttoviulun, sellon ja kontrabasson kanssa muodostaa viulujen soitinperheen. Jousisoittimet ovat tärkeitä sekä orkesterissa että soolosoittimina, ja viulu on orkesterin johtava melodiainstrumentti. Viulu on kaunisääninen jousisoitin, jonka kanssa pääsee nopeasti yhteismusisoinnin maailmaan. Viulu on jousisoittimista kaikkein suosituin soitinvalinnoissa.

Alttoviulu on rakenteeltaan aivan samanlainen kuin viulu, mutta se on kooltaan isompi. Alttoviulun sointi on viulua tummempi ja matalampi. Sanotaan, että alttoviulu on orkesterin "sielu". Jousisoitinperheessä alttoviulu muistuttaa eniten ihmisen ääntä. Äänenväriin tummempi sävy ihastuttaa ja vie soittajan helposti mukanaan musiikin maailmaan.

Sello on peräisin 1500-luvulta. Sello noudattaa viulun rakennetta, mutta se on kooltaan suurempi ja sen ääni on matalampi. Selloa soitetaan istualtaan ja soitin tuetaan lattiaan piikkimaisella tuella. Sello on tärkeä soolo-, kamarimusiikki- ja orkesterisoitin. Se on tänä päivänä suosittu soitin klassisen musiikin lisäksi, myös viihdemusiikissa. Selloa voikin "revitellä" jopa heavy-musiikin tahtiin.

Kontrabasso on matalavireisin ja kooltaan suurin jousisoitin. Toisin kuin muilla jousisoittimilla, kontrabassolla on käytössä kaksi erilaista jousimallia: ns. ranskalainen jousi, joka on samanmallinen kuin viulun- tai sellonjousi, sekä ns. saksalainen jousi, jonka ote on alapuolinen kuten vanhoilla gambasoittimilla. Jazz-yhtyeissä sitä soitetaan useimmiten näppäillen, ilman jousta. Kontrabassoja on erikokoisia, kuten muitakin jousisoittimia, joten soitonopiskelun aloittaminen jo 7-vuotiaana on täysin mahdollista.

Puupuhaltimet eroavat vaskipuhaltimista materiaaliiltaan (joka voi olla puuta tai metallia) sekä äänenmuodostukseltaan. Puupuhaltimista huilussa saadaan sisään puhallettu ilma värähtelemään ääniputkessa olevan terävän reunan avulla. Muissa puupuhaltimissa käytetään lehdykkäsuukappaletta.

Huilu on vanhimpia soittimia ja esiintyy kaikissa kulttuureissa. Nykyinen poikkihuilu on metallia, yleensä hopeaa tai hopeaseosta. Huilun ääni on kuulas, kirkas ja sävyrikas. Poikkihuilu on tärkeä orkesteri- ja soolosoitin. Orkesterissa käytetään usein myös pikkolohuilua, joka on rakenteeltaan samanlainen, mutta ääniala on korkeampi. Huilu on ihanteellinen myös soolosoittimena.

Oboe on kaunisääninen, orkesteriteoksissa paljon käytetty puupuhallin, joka sopii erinomaisesti myös hieman myöhemmin musiikkiopintojaan aloittelevalle nuorelle. Oboen suukappaletta kutsutaan rööriksi. Rööri valmistetaan itse ruokopuusta ja korkista, sitomalla ja veistämällä. Opettaja auttaa oppilaita röorien tekemisessä yleensä opintojen loppuun asti. Oboen soitto on hauskaa puuhaa!

Klarinetti on yksilehdykkäinen puupuhallin, jossa puhaltamalla värähtelemään saatu ruokolehdykkä synnyttää äänen. Klarinetti on joustava ja notkea soitin. Sen soinnin sävyerot ovat laajat: matalalla täyteläinen ja tumma, korkeammalla kirkkaampi sointi. Monipuolisuutensa ja helposti sulautuvan äänenvärinsä johdosta klarinetti on yleisesti käytetty soitin mitä erilaisimmissa musiikin lajeissa ja orkestereissa.

Saksofoni on belgialais-ranskalaisen A. Saxin 1840-luvulla kehittämä puhallinsoitin. Saksofoni kuuluu toimintaperiaatteensa vuoksi puupuhaltimiin, vaikka se onkin aina valmistettu metallista (useimmiten messinkiseoksesta). Saksofoniperheeseen kuuluu seitsemän erikokoista ja eri äänialasta soivaa soitinta, joista yleisimmät ovat alto ja tenori. Saksofoni on erittäin monipuolinen soitin, joka sopii kaikkien musiikkilajien esittämiseen.

Fagotti valmistetaan puusta, sen koneisto on metallia ja äänilähteenä käytetään kaksoisruokolehteä. Fagotti koostuu kahdesta rinnakkaisesta putkesta, jotka on yhdistetty toisiinsa. Soittimen alkupäässä on lisäksi metallinen, taivutettu putki, ns. s-putki, johon varsinaisen äänen tuottava suutin eli rööri kiinnitetään. Fagotti on kooltaan suurin ja ääneltään matalin sinfoniaorkesterissa tavallisesti käytettävistä puupuhaltimista. Jos haluat soittaa ja iloita yhdessä toisten soittajien kanssa, niin valitse silloin soittimeksi moni-ilmeinen fagotti!

Nokkahuilu on kaikille tuttu puupuhallin. Aloittelija saa nokkahuilusta äänen helposti, mutta pitkälle edistymiseen sen soittamisessa tarvitaan yhtäläistä harjoittamista kuten muillakin puhaltimilla. Soittimena sitä voi suositella kenelle hyvänsä, mutta se on erinomainen valinta myös mistä tahansa muusta puhallinsoittimesta haaveilevan ensimmäiseksi soittimeksi 6–9 vuoden iässä. Sen ääni on kaunis ja konstailematon. Nokkahuilu on edullinen soitinhankinta, soittimien hinnat vaihtelevat muutamasta kymmenestä eurosta satoihin euroihin. Nokkahuilu on nokkela valinta.

Kuvassa poikkihuilu, sopraanonokkahuilu, altonokkahuilu ja klarinetti.

Kuvassa fagotti, oboe ja alttosaksofoni.

Vaskipuhaltimet ovat puhallinsoittimia, joissa ääni muodostetaan puhaltamalla kuppimaiseen tai pikarimaiseen suokappaleeseen siten, että huulten väristessä ilmapatsas alkaa värähdellä soittimessa. Vaskipuhaltimet valmistetaan yleensä messingistä.

Trumpetti on kirkasääninen vaskisoitin. Sen käyttömahdollisuudet ovat hyvin monipuoliset, ja lähes jokaisessa orkesterissa tarvitaan trumpetteja. Trumpettia käytetään paljon myös soolosoittimena, ja se on hyvin suosittu soitin jazz-musiikissa. Trumpetti on juhlien ja seremonioiden ykkösoitin komeine fanfaareineen.

Käyrätorvi on metsästystorvesta kehittynyt vaskipuhallin, jonka 3–6 metriä pitkä putki on taivutettu ympyrän muotoon ja sen sisälle monelle mutkalle. Käyrätorvella saadaan aikaan soittotapaa muuntelemalla erilaisia sointivärejä. Käyrätorvi on tärkeä sekä orkesteri- että soolosoittimena. Käyrätorvi on myös elokuvasäveltävien suosiossa, ja esimerkiksi Tähtien sota -elokuviissa voikin kuulla monia mahdollisia käyrätorvisooloja.

Pasuuna on vaskipuhallin, jonka edeltäjät on tunnettu jo vanhalla ajalla. Sen sointi on juhlava ja täyteläinen. Nykyisin sinfoniaorkesterissa käytettävässä vetopasuunassa on pitkä vetoputki ilmakanan pituuden ja sen avulla äänen korkeuden säätämiseksi. Pasuunaa on käytetty sinfoniaorkesterissa 1800-luvulta lähtien ja se on suosittu soitin myös jazzissa. Moni-ilmeistä pasuunaa voi pitää vaskisoitinten kuninkaana.

Baritonitorvi eli tenorituuba muistuttaa eniten tuubaa. Kooltaan se on hieman tuubaa pienempi ja ääneltään oktaavin tuuban äänialaa korkeampi. Baritonitorven toinen kutsumanimi *eufonium* tulee kreikasta ja tarkoittaa "kauniisti soivaa".

Tuuba on erittäin voimakas basso-, mutta myös hyvä melodiasoitin. Tuuban ääni on luonteeltaan leveä ja peittävä. Vaikka tuuba onkin erityisesti bassosoitin, tuuban ääni on hyvinkin taipuisa. Tuubaan, kuten muihinkin vaskisoittimiin voi myös laulaa soittimen oman äänen sekaan (väriä voi muuttaa venttiileillä). Tuuba on orkesterin mukava perusta.

Kuvassa käärätorvi ja kaksi baritonitorvea.

Kuvassa trumpetti, saksofoni (puupuhallin), käärätorvi, pasuuna ja baritonitorvi.

Muut soittimet

Piano on kosketinsoitin, jolla on erityisasema soittimien joukossa. Sen avulla voidaan opettaa musiikin peruskäsitteitä lapsille ja aikuisille. Varsinaisen pianomusiikin lisäksi sillä voi säestää muita soittimia ja soittaa orkesterimusiikkia. Piano on kuin orkesteri. Siitä saa yhtä aikaa sekä korkeita, että matalia ääniä. Piano on soitinvalinnoissa kaikkein suosituin soitin.

Klassinen kitara on nailonkielinen soitin, joka kehittyi nykyiseen muotoonsa Espanjassa, jonka kansallissoitin se on. Kaikki muut kitaran nyky muodot ovat kehittyneet tästä espanjalaisesta kitarasta. Kitara on näppäilysoitin, jota käytetään monipuolisesti säestys- ja soolosoittimena kaikenlaisessa musiikissa klassisesta kevyeen.

Harmonikka, hanuri, haitari on paineilman avulla toimiva kosketinsoitin. Ääni syntyy ilmavirran saadessa metallikielet värähtelemään. Näppäinharmonikassa on 3–5 pystysuoraa näppäinriviä ja pianoharmonikassa on 41–45 pianon tyyppistä kosketinta. Pienissä harmonikoissa, joilla soiton opiskelun voi aloittaa jopa 5-vuotiaana, on kolme näppäinriviä. Harmonikka on kuin oma orkesteri. Sillä voi vaihtaa soitinsävyjä ja säestää mitä tahansa soitinta.

Lyömäsoittimiin kuuluu monia eri soittimia, ja niistä useimpia soitetään kapuloilla lyöden. Rumpuja ovat esimerkiksi patarummut, pikkurumpu, bassorumpu ja monesta eri rummusta ja lautasista koostuva rummusto eli rumpusetti. Melodialyömäsoittimia ovat ksylofoni, marimba, vibrafoni ja kellopeli. Näiden lisäksi on vielä iso joukko puisia, metallisia ja nahkakalvollisia soittimia. Lyömäsoittajat ovat monitaitureita ja opiston lyömäsoittajat ovatkin mukana myös orkestereissa sekä omassa lyömäsoitinyhtyeessään.

Yksinlaulun opiskelun suositeltava aloitusikä on yli 15 vuotta. Klassista laulunopiskelua olisi hyvä edeltää soitinopinnot, ja tietenkin nuotinlukutaito on välttämättömyys.

Laulamaan toki pääsee jo nuorempinakin hakeutumalla opiston **Volare-kuoroon** (8–20 -vuotiaille lapsille ja nuorille).

TERVETULOA OPISKELEMAAN MUSIIKKIA HYVINKÄÄN MUSIIKKIOPISTOON!